

TECHNISCH OOGHEELKUNDIG ASSISTENT

Samenvatting en conclusies

De technisch oogheelkundig assistent (TOA) is al jaren een belangrijke steun voor de oogarts. Uit een recent uitgevoerde positiestudie voor de branche¹ blijkt dat de TOA onmisbaar blijft voor de oogarts en wellicht een sterkere positie krijgt binnen de oogzorg. De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek zijn als volgt samen te vatten.

- De TOA heeft een sterke positie binnen de oogzorg. De oogartsen beschouwen TOA's als onmisbaar.
- De komende jaren zullen de belangrijkste werkzaamheden voor de TOA niet drastisch verschuiven. Het accent blijft liggen op het begeleiden van spreekuren en het verrichten van oogonderzoek.
- De TOA en de optometrist zijn slechts op beperkte schaal elkaars concurrenten.
- Het is van groot belang dat de TOA blijft op het gebied van technologische ontwikkelingen. In de opleiding moet de TOA op deze ontwikkelingen worden voorbereid.
- Onder TOA's is sprake van een hoge werknemertevredenheid.
- De TOA heeft een goed arbeidsmarktperspectief.
- Gezien de vraag naar goed opgeleide TOA's is het wellicht nodig de opleidingscapaciteit uit te breiden.

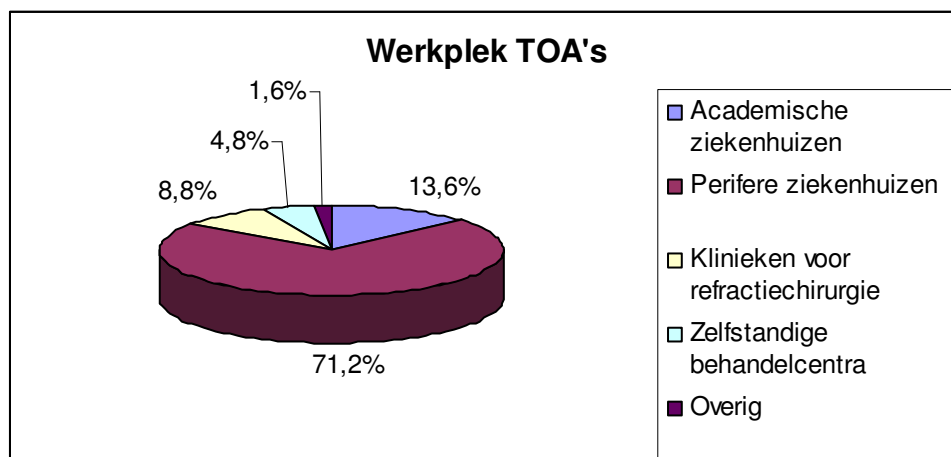
Voor de achtergrond en aanleiding van onderstaande arbeidsmarkt- en onderwijsinformatie verwijzen we u naar het pdf-bestand "inleiding gezondheidstechniek". Hier vindt u ook de brancheoverstijgende context van uw branche.

Branche

Omvang van de branche

Er werken in Nederland naar schatting 300 tot 350 personen als technisch oogheelkundig assistent. De meesten van hen werken in perifere ziekenhuizen (71%) of in een academisch ziekenhuis (14%). Over het algemeen hebben zij een lange ervaring in het vak. Gemiddeld werken de TOA's uit de positiestudie 12 jaar in het vak. Ongeveer 45% werkt zelfs langer dan 10 jaar in het vak.

Figuur 1

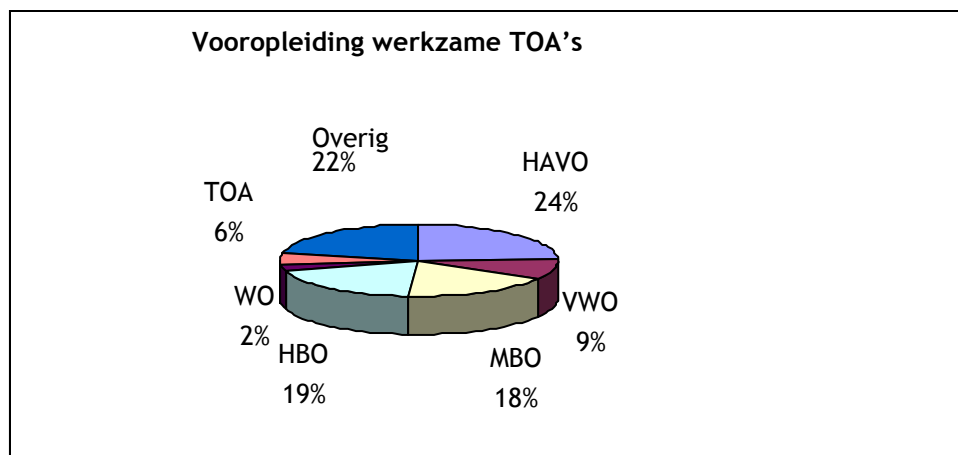
Bron: Gubbels & Loeber (2007)

¹ Gubbels, H.M.A. & Loeber, R.G. "Positiestudie Technisch Oogheelkundig Assistent." Ditmeijers' Research, Amsterdam 2007.

TOA goed opgeleid

De vooropleiding van technisch oogheelkundig assistenten is heel divers, zo blijkt uit de onderstaande figuur. Opvallend is dat ongeveer 30% van de TOA's hbo, vwo of wo als vooropleiding heeft. Ongeveer 91% van de ondervraagde TOA's heeft een TOA-diploma op zak.

Figuur 2

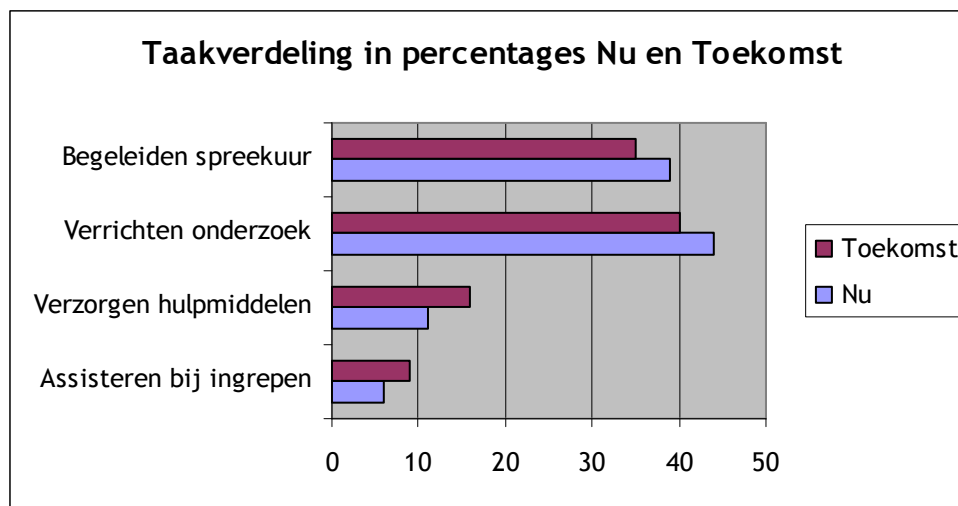

Bron: Gubbels & Loeber (2007)

Weinig verandering in belangrijkste taken

In de positiestudie is gevraagd of en in hoeverre de werkzaamheden van TOA's in de toekomst gaan veranderen. Uit de antwoorden blijkt dat de werkzaamheden niet drastisch zullen veranderen. De belangrijkste taken zijn en blijven het begeleiden van spreekuren en het verrichten van oogonderzoek².

Figuur 3

Bron: Gubbels & Loeber (2007)

Het hangt overigens van de werkomgeving af of en hoe de werkzaamheden in de toekomst zullen veranderen. Zo verwachten in de klinieken zowel de oogartsen als de TOA's dat TOA's meer voorlichting over aandoeningen zullen gaan geven. In de klinieken en academische ziekenhuizen verwacht men dat de TOA een grotere rol krijgt in het vooronderzoek.

Zelf zouden de TOA's gemiddeld vaker willen assisteren bij ingrepen.

² TOA's beschouwen soms het verrichten van oogonderzoek ook als onderdeel van het begeleiden van spreekuren.

TOA's en optometristen slechts beperkt concurrenten

De sterke positie van de TOA heeft te maken met de toegenomen taakdelegatie binnen de oogzorg. Oogartsen besteden oogonderzoeken steeds vaker uit aan TOA's en optometristen. Dit proces is al een tijd aan de gang en is van grote invloed geweest voor de TOA. Sommigen menen dat door de toegenomen taakdelegatie optometristen en TOA's in toenemende mate concurrenten zullen worden. Deze veronderstelling is niet juist. Er is overlap in taken tussen deze twee beroepsgroepen. Toch hebben zij voornamelijk gescheiden taken en zullen zij in de toekomst maar zeer beperkt elkaars taken overnemen, zo blijkt uit het onderzoek.

Grote rol technologie in de oogzorg

Er komt steeds meer en geavanceerde technologie op de markt voor oogonderzoek. Technologische ontwikkelingen spelen ook een belangrijke rol in de oogchirurgie, bijvoorbeeld in de refractiechirurgie en de cataractchirurgie. Zo nemen de mogelijkheden voor het laseren van ogen toe en is dit een steeds meer geaccepteerd verschijnsel. Ook worden steeds meer geavanceerde kunstlenzen ontwikkeld. Het is van belang dat de TOA goed op de hoogte blijft van deze ontwikkelingen.

Arbeidsmarktsituatie

Grote werknemertevredenheid

Ongeveer 85% van de TOA's is vrouw. Uit de positiestudie kwam naar voren dat ongeveer 45% van de TOA's ooit van werkgever is veranderd. De meest voorkomende reden hiervoor was een verhuizing of een kortere reistijd. In 16% van de gevallen beviel de samenwerking of de sfeer niet en in 14% van de gevallen wilde men een nieuwe uitdaging. In het algemeen is de tevredenheid over de werkzaamheden echter zeer groot. Ongeveer 82% van de TOA's geeft aan tevreden te zijn over het huidige takenpakket. Waarschijnlijk is sekse niet de belangrijkste reden dat TOA's lang in het vak blijven. Ze zijn over het algemeen zeer tevreden over het werk en veranderen maar weinig uit frustratie of beperkte groeimogelijkheden bij hun werkgever.

Uitstekend arbeidsmarktperspectief

De oogartsen uit het onderzoek zijn over het algemeen zeer tevreden over het werk van de TOA's. Zij willen in de toekomst evenveel of zelfs meer gebruik maken van de diensten van de TOA.

Het vacatureaanbod is niet precies aan te geven. Wel gaven 64 TOA's uit het onderzoek aan dat er het afgelopen jaar (2007) één of meerdere vacatures waren in hun organisatie. Er zitten uiteraard dubbeltellingen in deze steekproef. Maar daar staat tegenover dat nog geen 40% van alle TOA's is bevestigd. Het werkelijke vacatureaanbod licht wellicht hoger dan 64.

Als TOA kun je ongeveer tussen de 1600 en 2600 euro verdienen³. Voor een leerling-TOA gelden lagere bedragen. Het salaris is vergelijkbaar met dat van andere beroepen in de gezondheidstechnische sector, zoals audiciens en tandtechnicus.

³ www.gobnet.nl, juli 2008.

Onderwijsinformatie

Eén landelijke opleiding

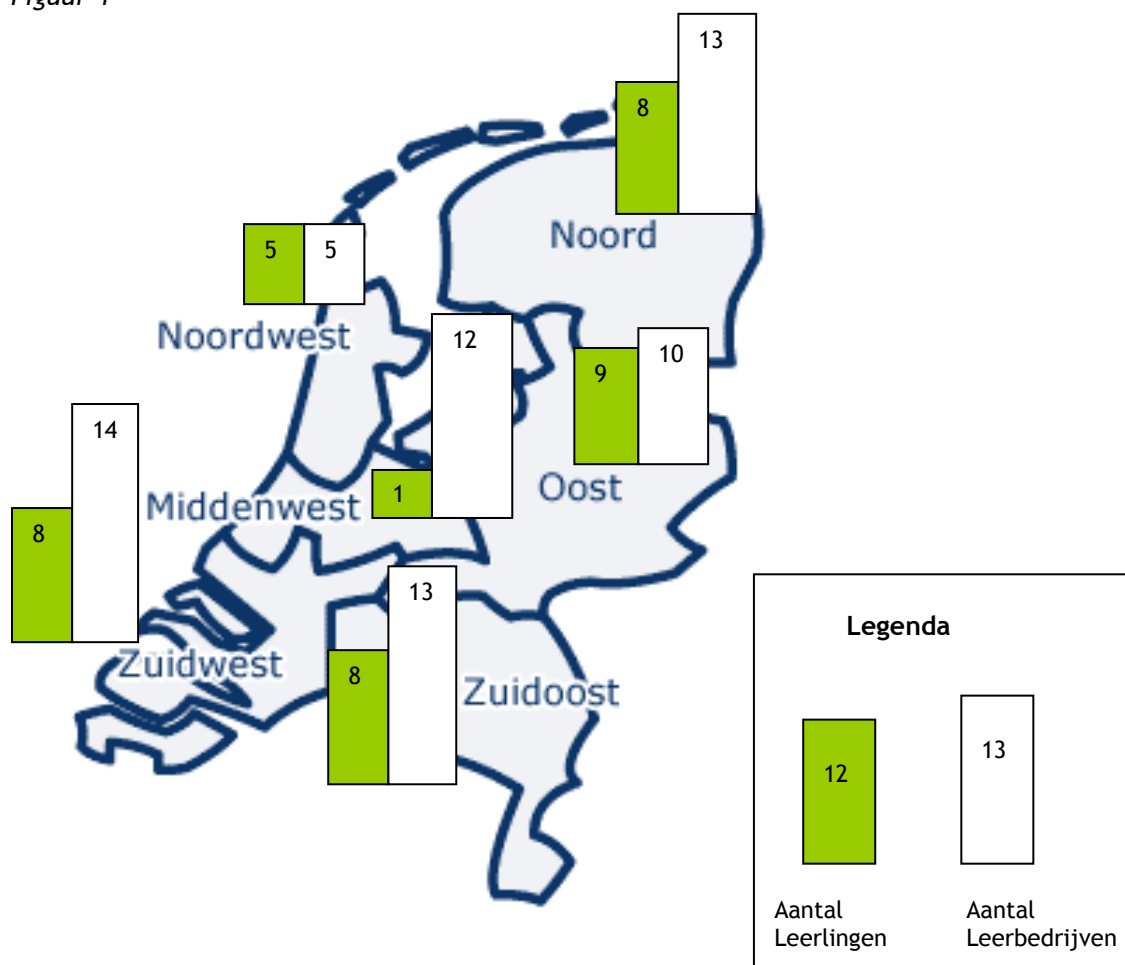
Er is in Nederland één opleiding tot Technisch oogheeskundig assistent. Deze opleiding is gelokaliseerd in Nieuwegein, bij het Opleidingencentrum SVGB. De opleiding wordt gegeven onder licentie van het ROC Zadkine.

Mogelijke vervolgoopleidingen zijn de hbo-studies Optometrie of Orthoptie aan de Hogeschool Utrecht.

Overzicht leerlingen/leerbedrijven

In onderstaand schema ziet u een overzicht van het aantal leerlingen en het aantal leerbedrijven, weergegeven per CWI-regio.

Figuur 4

Bron: SVGB, 2007

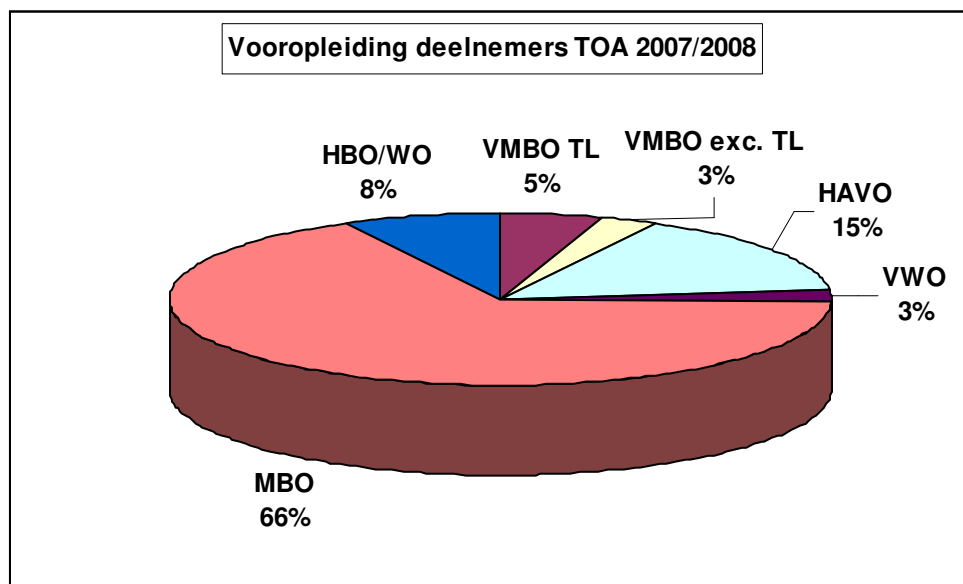
De afgelopen jaren zijn er steeds meer leerbedrijven bijgekomen⁴. Doordat de TOA-opleiding een vrij jonge bbl-opleiding is, is het aantal leerbedrijven nog niet erg groot. Wel is in een aantal regio's het aantal leerbedrijven groter dan het aantal leerlingen.

⁴ Zie ook de bijlagen bij dit hoofdstuk

Kenmerken leerlingenpopulatie

De vooropleiding van de leerlingen is over het algemeen mbo. Velen van hen hebben een vooropleiding tot doktersassistent of opticien. De vooropleiding verschilt door de jaren niet veel. Opvallend is dat ongeveer 92% van de leerlingen vrouw is. Dit percentage is hoger dan in de totale werkzame populatie. Uit de positiestudie blijkt dat 85% van de werkzame personen vrouw is. Uiteraard zijn de leerlingen in de opleiding gemiddeld jonger dan de rest van de populatie, desondanks ligt de gemiddelde leeftijd van de leerlingen tussen de 25 en 35 jaar.

Figuur 5

Bron: CFI, 2007

Meer opleidingscapaciteit noodzakelijk?

De instroom in de opleiding is de afgelopen jaren stabiel. Dit heeft te maken met de beperkte capaciteit, die volledig wordt benut: er is slechts ruimte voor één klas en de opleiding is elk jaar vol. Wel bestaat er al jaren een wachtlijst voor de TOA-opleiding. Ook gezien de toenemende taakdelegatie en de wens van oogartsen om in de toekomst meer gebruik te maken van de diensten van de TOA zou een uitbreiding van de opleidingscapaciteit wenselijk zijn. Noodzakelijke voorwaarde daarvoor is dat het aantal erkende leerbedrijven blijft groeien.

Kennis van technologie in de opleiding

Hoewel de oogartsen uit de perifere ziekenhuizen (de belangrijkste werkplek voor TOA's) aangeven dat de TOA voldoende is voorbereid op de toekomst, geven vrijwel alle oogartsen aan dat het voor de opleiding belangrijk is voldoende aandacht te geven aan de technologische ontwikkelingen in de branche. Er komt immers steeds meer technologie voor de oogzorg beschikbaar. De TOA moet op de hoogte zijn van deze ontwikkelingen en zal wellicht ook met nieuwe apparatuur moeten leren werken. Een goede voorbereiding in de opleiding is belangrijk.

Bijlagen hoofdstuk TOA

Leerlingaantallen Technisch oogheekundig assistent schooljaar 2007/2008 uitgesplitst naar CWI-district

	niveau 4
middenwest	1
noord	8
noord-west	5
oost	9
zuid-oost	8
zuid-west	8
onbekend/buitenland	0
TOTAAL	39

Bron Cfi, 2007

Leerbedrijfaantallen Technisch Oogheekundig Assistent schooljaar 2007/2008 uitgesplitst naar cwi district

	niveau 4
middenwest	12
noord	13
noord-west	5
oost	10
zuid-oost	13
zuid-west	14
TOTAAL	67

Bron SVGB, 2007

Leerbedrijfaantallen Technisch Oogheekundig assistent 2004-2007

Jaar	Aantal leerbedrijven
2004	15
2005	45
2006	58
2007	67

Bron SVGB, 2004-2007

Bronverwijzingen

Boeken en rapporten

- Gubbels, H.M.A. & Loeber, R.G. (2007). "Positie studie Technisch Oogheekundig Assistent." Amsterdam: Ditmeijers' Research.

Internetsites

- www.gobnet.nl, Salarisindicatie 2008, juli 2008.